

Oponentský posudok na monografiu Ewy Malgorzaty Skorek

„Psychological and social problems of children with stuttering; The role of speech therapists in integrative therapy“. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra, 2012

Kniha dr. Ewy Skorek bola predložená v rámci habilitačného konania v študijnom odbore 1.1.8 Logopédia, keďže autorka dlhodobo pôsobí na poli poľskej logopédie a práca sa venuje problematike detí so zajakavosťou.

Komplexný prístup k zajakavosti ide za hranice úzko logopedického prístupu a zahŕňa aj sociálno-psychologické aspekty tohto ochorenia, ktoré si autorka zvolila za predmet svojho skúmania so zameraním na mladší školský vek, ktorý je v tomto smere menej prebádaný.

Kniha (rozsah 158 strán spracovaný v 10 kapitolách) je koncipovaná ako monografia, prinášajúca výsledky výskumnej práce autorky, ktoré sú členené do týchto oblastí: rovesnícke vzťahy a sociálna pozícia detí so zajakavosťou včítane ich emočného prijatia a charakteristík, ktoré im pripisujú rovesníci, ďalej hodnotenie kvality života a opis problémov týchto detí v prostredí školy a rodiny a napokon miera zaangažovanosti logopédov do komplexnej terapie zajakavosti a návrh integratívneho modelu starostlivosti.

Za silné stránky predloženej knihy považujem aktuálnosť témy a nastolených otázok, voľbu niektorých osvedčených a v danom kontexte primeraných sociometrických metód, snahu objektivizovať vlastné výskumné zistenia vo forme kvantitatívnych výsledkov a tieto ďalej interpretovať a taktiež náčrt modelu (v kapitole 10), ktorý zahŕňa logopedickú, psychologickú, sociálnu a vzdelávaciu zložku starostlivosti. Z textu možno vycítiť stotožnenie sa autorky s témou, s existujúcimi rozvetvenými problémami detí so zajakavosťou, reflektovanie neuspokojivého stavu a zaangažovanosť v navrhovaní riešení.

Za slabé stránky knihy považujem predovšetkým jej nedostatočné teoretické zázemie a výskumnú metodológiu. Spracovanie prvej, teoretickej kapitoly s názvom *The essence of stuttering* sa prevažne opiera o niekoľko domácich zdrojov (hlavne o citované práce Z. Tarkowského), ignoruje bohatú zahraničnú časopiseckú literatúru (napr. *Journal of Fluency Disorders*, IF 4,05) a chýba mu patričná hĺbka. Taktiež charakteristika použitých metód je povrchná (dotazníky alebo opis ich položiek mohol byť v prílohách). Spôsob spracovania a interpretácie získaných výskumných údajov (kapitoly 3 až 7) sa často opiera len o percentuálne porovnávanie hodnôt (v niektorých prípadoch aj o t-testy), v kapitolách 5 a 6 chýbajú údaje o výkonoch intaktných detí. Taktiež formulovanie záverov na základe porovnávania 9 detí, vyšetrených v roku 1996 s väčšími vzorkami detí z roku 2008 nie je primerané.

Autorka by zrejme súhlasila s názorom, že psychologické a sociálne problémy detí so zajakavosťou v mladšom školskom veku, ktoré uvádza, nemôžeme hodnotiť bez toho, aby sme nevedeli nič o závažnosti ich zajakavosti, o ich osobnostných charakteristikách, správaní a výkonoch v učení. V práci chýbajú tieto informácie, a teda aj primerané interpretácie v týchto širších súvislostiach.

Na základe uvedených skutočností i keď mám ku kvalite predloženého diela odborné výhrady, odporúčam, aby práca prešla obhajobou v rámci habilitačného konania v odbore logopédia a aby o udelení titulu docent rozhodol priebeh obhajoby.

Bratislava 28.3.2013

Doc. PhDr. Marína Mikulajová, CSc.

